

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Vuosikertomus

2006

KÄYTTÄYTYMISTIEEELLINEN TIEDEKUNTA

Dekaanin katsaus vuoteen 2006

Tapahtumia on hyvä yrittää katsoa ylempää, silloin voi nähdä metsän puilta ja puolukoilta. Mutta mistä tässä katsomisessa oikein on kyse, millaista on eritellä omaa toimintaansa ja sen kulkua?

Torni, norsunluutorni, on liitetty yliopistoihmissen erääseen vaihtoehtoon. Kytkenässä tavallaan esitetään kriittinen huomautus: taistelusta tai muusta arjen toiminnasta irrallaan oleminen olisi luonteenomaista juuri yliopistolle. Sen muuttamiseksi yliopistolakiin olisi jouduttu lisäämään lause yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta tornista laskeutumiseksi.

Vaikuttamisen ehtona on kuitenkin asian näkeminen, oikeassa valossa tai monenlaisessa valossa. Tie oikeaan päätökseen ei ole monimutkaisissa ja vaikeissa asioissa suora ja selkeä. Maasto on tunnettava. Silloin yliopisto voi olla oikealla tavalla asioihin vaikuttamassa.

Goethe esitti Faust-ohjelmassaan erilaisia vaihtoehtoja modernille ihmiselle, jonka tulee ottaa moraalinen kanta tietoon ja sen käyttämiseen, mihin- ja miksi-kysymyksiin. Näihin sitoutuminen on tietynlaista ja yliopistolliselle vaikuttamiselle ainakin mahdollista tai, toivon mukaan, tyypillistä: sitoudumme näkemään ja olemaan maailmassa. *”Zum sehen geboren, zum Schauen bestellt, Dem Turme geschworen, Gefällt mir der Welt”**, sanoo Lynkeus, torninvartija.

Tiedekunnan kolmas toimintavuosi on ollut menestyksellinen. Tutkimuksen arvioinnissa korkeimmat tulokset saivat kasvatustieteen laitos ja psykologian laitos. Myös tiedekunta sai tuloksen perusteella määrärahoja hyvän tutkimuksen lisäämiseksi. Tutkinonuudistuksen, Bolognan prosessin, ensimmäiset vaiheet on saatu toteutettua, ja uusia tutkintoja on alettu suorittaa. Myös hallinnon kehittämisessä on päästy eteenpäin, laitoshallinto ja tiedekuntahallinto toimivat ja ihmiset voivat luottaa hallintoon.

Maistereita ja kandidaatteja on valmistunut, erikoistuvia ihmisiä on koulutettu, tohtoreita on väitellyt – tuloksia on saatu. Tie eteenpäin on luotu ja sillä tiellä voidaan edetä.

Jarkko Hautamäki
dekaani

* *”Sain katsojan mahdin, Maan armaan ma nään, Ma valvon ja vahdin, Ma torniini jään.”* (suomennos **Otto Manninen**).

Uudet johtajat valittiin vaaleilla

Käyttäytymistieteelliselle tiedekunnalle valittiin vuoden 2006 lopussa uusi tiedekuntaneuvosto ja dekaanaatti.

Uudeksi dekaaniksi valittiin professori **Patrik Scheinin** kasvatustieteen laitokselta. Varadekaaneiksi valittiin professori **Seppo Tella** soveltavan kasvatustieteen laitokselta, professori **Kimmo Alho** psykologian laitokselta ja professori **Kaija Turkki** kotitalous- ja käsityötieteiden laitokselta.

Dekaani on tiedekuntaneuvoston valitsema professori, jonka tehtävänä on johtaa ja ohjata tiedekuntaa. Dekaanin käsittelee ja ratkaisee tiedekunnalle kuuluvat asiat, jollei laissa, asetuksessa tai johtosäännössä toisin säädetä tai määrätä. Dekaanin ja varadekaanien valinnat teki vuosiksi 2007–2009 vaaleilla valittu tiedekuntaneuvosto. Sen kokoonpano on (varajäsenet suljiissa):

Professori **Patrik Scheinin**

Professori **Juhani Hytönen**, soveltavan kasvatustieteen laitos
(professori **Yrjö Engeström**, kasvatustieteen laitos)

Professori **Liisa Keltikangas-Järvinen**, psykologian laitos
(professori **Katri Räikkönen-Talvitie**, psykologian laitos)

Professori **Seppo Tella**, soveltavan kasvatustieteen laitos
(professori **Kari Uusikylä**, soveltavan kasvatustieteen laitos)

Professori **Jari Lavonen**, soveltavan kasvatustieteen laitos
(professori **Erkki Pehkonen**, soveltavan kasvatustieteen laitos)

Professori **Kaija Turkki**, kotitalous- ja käsityötieteiden laitos
(professori **Leena Kaukinen**, kotitalous- ja käsityötieteiden laitos)

Professori **Kimmo Alho**, psykologian laitos
(professori **Heikki Summala**, psykologian laitos)

Professori **Kirsti Lonka**, soveltavan kasvatustieteen laitos
(professori **Sirpa Tani**, soveltavan kasvatustieteen laitos)

Professori **Sari Lindblom-Yläne**, kasvatustieteen laitos
(professori **Anu Klippi**, puhetieteiden laitos)

Yliopistonlehtori **Marja Martikainen**, kasvatustieteen laitos
(yliopistonlehtori **Ritva Koskennurmi-Sivonen**, kotitalous- ja käsityötieteiden laitos)

Johtava rehtori **Markku Pyysiäinen**, Helsingin normaalilyseo
(johtava rehtori **Jyrki Loima**, Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu)

Lehtori **Pauli Arola**, Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu
(lehtori **Olli Määttä**, Helsingin normaalilyseo)

Toimistos sihteeri **Milla Söder**, Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu
(osastosihteeri **Maija Lith**, Helsingin normaalilyseo)

Yliopistonlehtori **Lasse Lipponen**, soveltavan kasvatustieteen laitos
(amanuenssi **Hanna Keskinen**, soveltavan kasvatustieteen laitos)

Opiskelija **Ville Virtanen** (opiskelija **Riitta Tiainen**)

Opiskelija **Juha Vasko** (opiskelija **Petra Nieminen**)

Opiskelija **Markus Mattsson** (opiskelija **Pipsa Laakso**)

Opiskelija **Liina Hongell** (opiskelija **Vilja Silmunen**)

Opiskelija **Kerttuli Siikaniemi** (opiskelija **Riina Pykäri**)

Tasokas tutkimus hyödyttää muitakin

Vuotta 2006 leimasivat kasvatustieteen laitoksella laitoksen johtajan **Marja Martikaisen** mukaan erityisesti kolme asiaa.

– Uuteen palkkausjärjestelmään siirtyminen työlisti kovasti meitä aivan kuten kaikkia muitakin yliopiston yksiköitä vieden kohtuuttomasti aikaa yliopiston perustehtävien toteuttamiselta. Toisaalta jatkoimme uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa ja käynnistimme työn kehittämisen maisteriohjelman.

Hyvänä asiana vuodesta jäi mieleen myös tutkimuksen arvioinnin loistava tulos: laitoksen tutkimus katsottiin parhaimman mahdollisen arvosanan arvoiseksi.

Laitoksen korkealaatuisen tutkimuksen tulokset kiinnostavat laajasti myös tiedemaailman ulkopuolella.

– Esimerkiksi eräät professorimme tekevät yhteiskunnallisesti suuntautunutta tutkimusta ja osallistuvat aktiivisesti omista aiheistaan käytävään julkiseen keskusteluun, koska se sitten vaikuttaa suoritukseen ja laadun arviointia yliopistomaailmassa ja kouluissa tai sukupuolten tasa-arvoa koulumaailmassa.

Laitokseen kuuluva toiminnan teorian ja kehittävän työntutkimuksen yksikkö puolestaan tekee tutkimusta yrityksissä ja yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa. Esimerkiksi yksikön muutoslaboratorio-hankkeen kautta on koulutettu jo satakunta työn käytännön kehittäjää eri työpaikoille. Menetelmällä haetaan työyhteisölle päiväkohtaisen ongelmanratkaisun sijasta keinoja pitkäjänteisempään toiminnan kehittämiseen.

Vuonna 2006 toteutettiin laitoksella myös ensimmäisen kerran työelämän toimintakentät -kursi, jonka aikana 12 laitoksen kasvattia kertoi omasta opinto- ja työurastaan. Tätä kokeilua aiotaan jatkaa, sillä vastaanotto oli erittäin innostunut sekä alumni- että opiskelijoiden puolelta.

– Esimerkkejä yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta on paljon, ja asian painoarvo tulee varmasti vielä kasvamaan. Tutkijat eivät välttämättä aina edes tiedosta, mitä kaikkea he tällä saralla oikeastaan tekevät. Niin sisäänrakennettua se työssämme on, Martikainen pohtii.

Tohtorin tutkinnot

Ehnqvist Tarja

Miten antroposofia ilmenee steinerpedagogiikassa? Rudolf Steinerin ja Helsingin Rudolf Steiner -koulun vuosien 1988 ja 2000 opetussuunnitelmien tietoteorian, ihmiskäsityksen ja taidekäsityksen analysointia ja vertailua

Kasvatustiede

Kerosuo Hannele

Boundaries in Action. An Activity-theoretical Study of Development, Learning and Change in Health Care for Patients with Multiple and Chronic Illnesses

Aikuiskasvatustiede

Lappalainen Sirpa

Kansallisuus, etnisyys ja sukupuoli lasten välisissä suhteissa ja esiopetuksen käytännöissä

Kasvatustiede

Lehenkari Janne

The Networks of Learning in Technological Innovation. The Emergence of Collaboration Across Fields of Expertise

Aikuiskasvatustiede

Mäkinen Kalevi

Strategic Security. A Constructivist Investigation of Critical Security and Strategic Organisational Learning Issues: Towards a Theory of Security Development

Kasvatustiede

Niemelä Anna-Liisa

Kiire ja työn muutos. Tapaustutkimus kotipalvelutyöstä

Aikuiskasvatustiede

Piirainen Arja

Asiakkaan ja asiantuntijan pedagoginen suhde. Fenomenologinen tutkimus fysioterapiatilanteista asiakkaiden ja fysioterapeuttien kokemana

Aikuiskasvatustiede

Koulun ja kodin yhteistyötä teoriassa ja käytännössä

Suomen Vanhempainliitossa erikoissuunnittelijana työskentelevän **Tuija Metson** ei ole vaikea keksiä, mitä hyötyä kasvatustieteen laitokselta hankituista maisterin ja tohtorin tutkinnoista on hänelle ollut työelämässä.

– Väittelin tohtoriksi vuonna 2004 aiheenani kodin ja koulun yhteistyö. Sen aiheen ympärillä työskentelen myös täällä Suomen Vanhempainliitossa. Tehtävämme on tuoda esille vanhempien näkökulma opetusta ja kasvatusta koskevissa kysymyksissä ja vaikuttaa kodin ja koulun yhteistyön rakenteisiin, Metso kertoo.

– Sekä tohtorin tutkinto että vuonna 1991 suorittamani maisterin tutkinto antoivat hyvän pohjan työelämään. Opin ottamaan asioihin kriittisen ja monipuolisen näkökulman.

Kasvatustiede kiinnosti Metsoa jo lukiossa, vaikkei hän silloin vielä tiennytkään, mitä tutkinnon suorittanut voi tehdä työkseen. Hän luki opiskeluaikanaan sivuaineena muun muassa sosiologiaa valtiotieteellisessä tiedekunnassa ja päätyi valmistumisen jälkeen opettamaan sitä ja kasvatustiedettä terveydenhuoltoalan oppilaitokseen.

– Kannustaisin nykyopiskelijoitakin lukemaan juuri niitä aineita, jotka kiinnostavat. Helsingin yliopistossahan tähän on mitä parhaimmat mahdollisuudet sen todella suuren ainevalikoiman vuoksi.

Jatko-opintoja Metso ryhtyi suunnittelemaan melko pian maisteriksi valmistumisen jälkeen. Hän pääsi mukaan kolmivuotiseen tutkimusprojektiin, ja sen jälkeen hän teki tutkimusta muiden töiden ohessa.

– Opiskelu on kannattanut: nykyinen työni on monipuolista, voin itse vaikuttaa työni sisältöön ja käytän työssäni juuri niitä vahvuuksia, joita minulla on, Metso summaa akateemisen koulutuksen hyviä puolia.

”Tohtoriksi väittelemisen toi itsevarmuutta. Sen jälkeen uskoo selviävänsä mistä tahansa muustakin”, Tuija Metso toteaa.

6 Tulevaisuuden innovaatiot vaativat myös kädentaitoja

Kotitalous- ja käsityötieteiden laitokselta valmistuu opettajia peruskoulujen lisäksi myös esimerkiksi työväenopistoihin ja muihin aikuiskoulutusta antaviin oppilaitoksiin. Laitoksesta valmistuneet vaikuttavat usein työssään suoraan kotien toimintaan.

– Yhteiskunnallinen vuorovaikutus on tärkeä osa toimintaamme, sillä olemme suurin ylintä näiden alojen koulutusta antava ja tutkimusta tekevä yliopistoyksikkö Suomessa, sanoo laitoksen johtajana vuosina 2004–2006 toiminut yliopistonlehtori **Marja Aulanko**.

– Olemme tunnustelleet yhteistyötä alan ammattikorkeakoulujen kanssa ehkäistäksemme yhdessä tässä ajassa ilmeneviä ongelmia kuten esimerkiksi perheen ja työn yhteensovittamisen vaikeutta sekä lisätäksemme suunnittelijoiden ja kuluttajien intressien yhteensovittamista. Työ on konkretisoitunut esimerkiksi yhteisinä seminaareina. Lisäksi esimerkiksi Mielenterveysseura, Marttaliitto, Työteho-seura, Kuluttajatutkimuskeskus ja Väestöliitto sekä Tulevaisuuden tutkimuksen seura ovat yhteistyöta-
hojamme yliopiston ulkopuolella.

– Kansainvälisestä vaikuttavuudesta puhuttaessa on mainittava professori **Kaija Turkki**, joka on kotitalousalan kansainvälisen järjestön International Federation for Home Economis:in Executive Committeeen Euroopan alueen edustaja. Laitokselta myös lähdetään ahkerasti opettajavaihtoon ulkomaille, kertoo Aulanko.

Vuonna 2006 julkistettuihin tutkimuksen arvioinnin tuloksiin oltiin kotitalous- ja käsityötieteiden laitoksella tyytyväisiä.

– Laitoksemme tutkimuksen todettiin olevan hyvää kansainvälistä tasoa. Nyt tavoitteenamme on kehittää laitoksen ydinalueille tutkimusprojekteja, joihin opetus tukeutuu.

Vuoden kohokohtiin kuului käsityönopetuksen 125-vuotisjuhla, jonka yhteydessä julkistettiin myös *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta* -juhlakirja. Professori **Leena Kaukisen** ja assistentti **Miia Collanuksen** toimittamassa teoksessa todetaan käsityötieteellä olevan merkitystä tulevaisuuden innovaatioiden synnyttäjänä.

**VAIKUTTAVA
ALUMNI**

Kotitalousopettajaksi valmistunut Ari Malmberg työskentelee toimituspäällikkönä aikakauslehdessä.

Ope osaa myös toimittaa

Kotivinkki-lehden toimituspäällikkö **Ari Malmberg** on koulutukseltaan kotitalousopettaja. Hän aloitti yliopisto-opinnot toisessa aineessa ja toisella kampuksella, mutta päätti ensimmäisen vuoden jälkeen, että opettajuus on hänen juttunsa. ”Tyypilliseksi heittäytyjäksi” itseään nimittävä Malmberg oli monessa mukana jo opiskeluaikana – hän muun muassa vaikutti tiedekunnan hallinnossa tiedekuntaneuvoston opiskelijajäsenenä, työskenteli Väestöliiton seksuaalikasvattajana ja teki vielä ruokatoimittajankin töitä televisiossa.

– Valmistuttuani vuonna 1998 työskentelin vuoden ihan perinteisissä kotitalousopettajan töissä peruskoulussa. Toimittajaksi päädyin vähän vahingossa television aamuohjelman kautta tänne *Kotivinkkiin*, jossa aloitin vuonna 2001.

Yliopistossa saamansa koulutuksen Malmberg sanoo auttavan häntä nykyisessä työssään paljonkin.

– Opettajankoulutus opettaa valitsemaan isosta asiamäärästä olennaisen ja välittämään tätä tietoa eteenpäin. Juuri tätähän on toimittajankin työ. Myös yliopisto-opetukseen liittyvä kriittisyys on sekin ehdottoman tärkeää lehden tekemisessä.

Edelleen laitoksensa opettajiin ja tutkijoihin sekä opiskeluaikaisiin ystäviinsä yhteyttä pitävä Malmberg sanoo voivansa hyvin suositella saamaansa koulutusta kelle tahansa – myös miehille.

– Kotitaloustiede on mielenkiintoinen tieteenala, jolla on nähdäkseni paljon annettavaa tulevaisuudessakin. Laitoksen tarjoama opettajankoulutus antaa mahdollisuuksia vaikka minkälaisiin töihin esimerkiksi teollisuudessa ja yrityksissä, eikä opettajan hommissakaan mitään vikaa ole, Malmberg toteaa.

8 Tieto on yhteistä

Psykologian laitoksen vuosi 2006 ei merkittävästi poikennut aiemmista – toisin sanoen se oli menestyksellinen. Edellisenä vuonna tehdyn tutkimuksen arvioinnin tulokset julkistettiin, ja laitos sai parhaimman mahdollisen arvosanan. Kilpailu EU-rahoituksesta tuotti sekin tulosta: laitoksessa koordinoidaan peräti 11,2 miljoonaa euroa Euroopan unionilta saanutta *Developing Knowledge Practices Laboratory* -hanketta sekä 2,5 miljoonaa saanutta *Tuning the brain for music* -hanketta.

Myös Suomen Akatemian huippuyksikköhaussa menestyttiin: laitoksen tutkijoita on mukana monitieteisen musiikintutkimuksen yksikössä, jolla on huippuyksikköstatus vuosina 2008–2013. Lisäksi laitoksen tutkijat ja opettajat saivat erinäisiä tunnustuspalkintoja.

– Meillä on loistavia opiskelijoita, ja henkilökunnan sisäinen motivaatio tehdä työtä tällä laitoksella on erittäin korkea, laitoksen johtajana elokuun 2006 alusta saman vuoden loppuun toiminut yliopistonlehtori **Marjaana Lindeman** toteaa.

– Toisaalta on olemassa uhkiakin: useita meistä vaivaa työrauhan puute ja pätkätyöt, eikä meillä ole tarjota tarpeeksi virkoja hyvälle nuorille tutkijoille. Näihin seikkoihin on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota jatkossa.

Tutkimuksen ja opetuksen lisäksi yliopistoilta odotetaan myös yhteiskunnallista vuorovaikutusta. Se on Lindemanin mielestä keskeinen osa tieteen syvintä olemusta. – Tietohan on lähtökohtaisesti yhteistä, hän sanoo.

– Erityisesti liikennepsykologian sekä työn, teknologian ja organisaatioiden psykologian alalla yritys yhteistyöllä on pitkät perinteet, mutta yhteiskunnallinen vuorovaikutus kuuluu yhtäläillä myös klinisen sektorimme ja persoonallisuuspsykologian tutkijoiden työhön.

Yhteiskunnalliseen vuorovaikuttamiseen Lindeman laskee myös laitoksen tarjoaman erikoispsykologian koulutuksen, joka on ammatillista jatkokoulutusta. Koulutus on valtakunnallista, ja maan johtavana psykologian laitoksena Helsingin yliopiston psykologian laitos tekee siinä oman osuutensa.

Tohtorin tutkimukset

Ilvonen Titta-Maria

Sound discrimination in left-hemisphere stroke patients with aphasia as reflected by mismatch negativity (MMN) and behavioural indices
Psykologia

Kalakoski Virpi

Constructing skilled images
Psykologia

Kujala Anu

Cortical processing of speech and non-speech sounds in adults and newborns
Psykologia

Novitski Nikolai

Pitch discrimination in optimal and suboptimal acoustic environments: electroencephalographic, magnetoencephalographic, and behavioral evidence
Psykologia

Nuutinen Maaria

Expert identity in development of core-task-oriented working practices for mastering demanding situations
Psykologia

Nybo Taina

Late cognitive and vocational outcome of traumatic brain injury: A neuropsychological follow-up study
Psykologia

Oulasvirta Antti

Studies of working memory in interrupted human-computer interaction
Kognitiotiede

Posti Pauli

Soveltuvuuskokeella täydennetty opiskelijavalinta: Seurantatutkimus eräiden sosiaali- ja terveysalan teknisluonteisten koulutusohjelmien (apuvälinetekniikka, hammastekniikka ja optometria) opiskelijavalinnan toteuttamisesta
Psykologia

Saher Marieke

Everyday beliefs about food and health
Psykologia

Talvitie Vesa

The Freudian unconscious in the context of the cognitive orientation
Psykologia

Ylinen Sari

Cortical representations for phonological quantity
Psykologia

Van Zuijen Titia

Sensory auditory processing and intuitive sound detection. An investigation of musical experts and nonexperts
Psykologia

Özkan Türker

The regional differences between countries in traffic safety: A cross-cultural study and Turkish Case
Psykologia

VAIKUTTAVA ALUMNI

Psykologina laitokselta valmistunut Jukka Häkkinen on itsekin rekrytoinut sieltä monta "hyvää tyyppiä".

Yllätyksiä ja älyllisiä nautintoja

Jo lukiossa tutkijaksi halunnut **Jukka Häkkinen** työskentelee toiveammatissaan. Hän tutkii Nokialla stereonäköön liittyviä kysymyksiä.

– Millä tavalla ihminen kokee kolmiulotteisen kuvan? Mikä kolmiulotteisessa kuvassa on miellyttävää tai hauskaa? Esimerkiksi näihin kysymyksiin haemme vastauksia, Häkkinen kertoo.

Tutkijaksi hän päätyi opiskeltuaan psykologiksi Helsingin yliopistossa. Psykologian ohella laitoksella oppi muutakin hyödyllistä kuin psykologiaa.

– Pääsin jo ennen maisteriksi valmistumistani töihin professori **Göte Nymanin** tutkimusryhmään. Kaikki oli tuolloin tehtävä ihan itse, ja minäkin opin muun muassa käyttämään kolvia ja ohjelmoimaan, kun rakensin sopivia tutkimuslaitteita. Nykyään näin alusta ei sentään tarvitse lähteä, Häkkinen nauraa.

Häkkinen nykyinen työ Nokialla ei ole käytettyvyytutkimusta, vaan perustavampaa tutkimusta, joka ei ole mihinkään tiettyyn tuotteeseen sidottua.

– Teemme kokeellista tutkimusta, jolla ei ole mitään muuta konkreettista päämäärää kuin uuden tiedon hankkiminen. Se muistuttaa paljon yliopistolla tehtävää tutkimusta.

Häkkinen suhde yliopistoon on muutenkin edelleen lämmin: hän väitteli tohtoriksi vuoden 2007 alussa ja on hiljattain palannut laitokselle myös osaikaiseksi tutkijaksi. Hänen on helppo suositella hyväksi kokemaansa valintaa muillekin.

– Psykologian tutkintohan antaa valmiuksia vaikka mihin, ja uskoakseni tarve esimerkiksi teknologian kokemiseen liittyvälle tutkimukselle tulee kasvamaan.

Oman työnsä Häkkinen sanoo tarjonneen haasteita, yllätyksiä ja älyllisiä nautintoja. Ei hassumpi homma siis.

10 Puhetieteet apuna monessa

Puhetieteiden laitoksen johtajan, professori **Anu Klippi** mielestä yhteiskunnallinen vuorovaikutus on yliopistollisessa tutkimuksessa ja opetuksessa sisäänrakennettuna.

– Sen merkitystä ja arvostusta on kuitenkin nostettava. Lisäksi sille olisi hyvä määritellä jotain yhdessä sovittuja mittareita, sillä sellaisia ei tällä hetkellä ole.

Puhetieteiden laitoksella tehtävällä logopedian tutkimuksella pystytään vaikuttamaan monenlaisien erityisryhmien kommunikoinnin ja oppimisen edellytysten kehittymiseen, vaikkapa autististen ihmisten hyvinvointiin. Myös kuuroille lapsille laitettavaan sisäkorvaistutteeseen liittyvä tutkimus auttaa parantamaan näiden lasten puheen ja kielen oppimista ja siten myös elämänlaatua.

– Fonetikassa tehdään myös erittäin paljon yhteiskunnallisesti merkittävää tutkimusta. Se voi liittyä esimerkiksi rikosten selvittämiseen äänitunnistuksen kautta tai vieraan kielen oppimisen helpottamiseen, Klippi listaa.

Puhetieteiden laitoksen antama ja erittäin tarpeelliseksi osoittautunut puheterapeuttien erikoistumiskoulutus, joka on täydennys- ja jatkokou-

lutusta, on myös yhteiskunnallista vaikuttamista. Laitoksen kolmannella oppiaineella, puheviestinnällä, taas on osuutensa vuonna 2006 avatussa Kielijelissä, joka on verkossa toimiva kieliapuri. Se kertoo muun muassa kuinka esiintymisjännitys selätetään tai kuinka tekstistä tehdään sujuvaa ja jäsennehtyä.

Yksi laitoksen vuoden kohokohtia oli sen järjestämät valtakunnalliset fonetiikan päivät. Päivien aikana kuultiin 41 esitelmää, joiden aiheet vaihtelivat maahanmuuttajataustaisten venäläisten suomen ääntämisestä sen pohtimiseen, miten lentoturvallisuutta voidaan parantaa äänitutkimuksen avulla.

Vuonna 2006 julkistetuissa tutkimuksen arvioinnin tuloksissa puhetieteiden laitokselle tehtävän tutkimuksen katsottiin olevan kohtalaista kansainvälistä tasoa.

– Olemme tuloksen saamisen jälkeen alkaneet toteuttaa arviointiraadin antamia suosituksia, Klippi kertoo.

Vuoteen osui myös laitoksen pitkäaikaisen fonetiikan professorin **Antti Iivosen** siirtyminen eläkkeelle ja siihen kuulunut jäähyväisluento, joka oli sekin pienessä laitoksessa merkittävä tapahtuma.

VAIKUTTAVA ALUMNI

I arbetet som talterapeut förenas Héléne Holmströms intresse för människor, språk och kommunikation.

Talterapi behövs i textflödets tid

Héléne Holmström blev färdig talterapeut år 1980. Senare kompletterade hon sina studier och blev magister från det nya logopedprogrammet år 1996. Det var intresset för språk och kommunikation som fick Holmström att välja studier i logopedi.

– Folk som har problem med att läsa har svårigheter i dagens värld då vi översköjs av textmassor. Problemen kan vara en följd av en tidig språklig störning. Förebyggande terapibehandling är mycket viktigt, berättar Holmström.

Holmström fördelar sin tid mellan arbete vid Folkhälsan, Minervaskolan och sin privatpraktik. Dessutom ger den företagsamma talterapeuten föreläsningar och handleder studerande.

Héléne Holmström tycker att universitetsstudierna gav en bra teoretisk grund för arbetslivet.

– Teorin var up to date, man blev bra på att diagnostisera språkliga störningar och planera terapi.

Praktiken tycker Holmström man lärde sig bäst i arbetslivet av äldre kollegor. Hon ser mentorskap

som ett viktigt stöd i de annars teoretiskt betonade studierna, och idag fungerar hon själv som handledare för studerande som gör klinisk praktik. Handledarskapet har bidragit till att en naturlig kontakt till universitet kvarstått.

– Det är roligt att ha kontakt med universitet. Institutionen känns livaktig och forskningen har gått framåt, säger Holmström.

En klar förbättring sedan 70-talet är att svenskspråkiga logopedstuderande nu erbjuds undervisning på sitt eget modersmål. Det tycker Héléne Holmström är viktigt.

– Det var nyttigt att studera på finska för man behöver det, men för att kunna jobba med språkliga störningar så måste man veta hur ens eget modersmål fungerar, säger Holmström.

Text: Nina Virtanen

Vaikuttavuutta kotona ja kauempana

Suomen PISA-tutkimuksessa menestymisen aikaansaama kansainvälinen kiinnostus suomalaista opettajankoulutusta ja soveltavan kasvatustieteen laitosta kohtaan ei osoittanut laantumisen merkkejä vuoden 2006 aikana.

– Meillä kävi ulkomailta lähes 400 vierasta ja viitisenkymmentä ryhmää, joukossa muun muassa eri maiden opetusministereitä. Vieraat olivat kiinnostuneita suomalaisen opettajankoulutuksen tutkimusorientoituneisuudesta ja opiskelijavalinnoista, laitosta vuodet 2004–2006 johtanut professori **Matti Meri** kertoo. Hän vieraili itse muun muassa Serbiassa, jossa on käynnissä yhteinen tutkimus- ja kehittämishanke maan koululaitoksen uudistamiseksi.

– Kotimaassa yhteiskunnallinen vaikuttavuutemme näkyy parhaiten meiltä valmistuneiden opettajien työn tuloksissa. Suomalainen ratkaisu eli se, että opettajankoulutusta annetaan yliopistoissa ja että se perustuu tutkimukseen, on tuonut maaillemme menestystä. Annamme myös opettajien täydennys-

koulutusta yhdessä Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian kanssa.

Opettajankoulutuksessa otettiin kesän 2006 valinnoissa koko maassa käyttöön uudenmallinen valintakokeen kirjallinen osio. Uusi valintamenettely antaa Meren mukaan aikaisempaa monipuolisemman kuvan opiskelijan valmiuksista yliopisto-opintoihin ja soveltuvuudesta opettajaopintoihin.

– Vuoteen 2006 kuuluivat myös opettajankoulutuksen rakenteelliseen kehittämiseen liittyneet keskustelut. Niihin ottivat muun muassa opiskelijat aktiivisesti kantaa, Meri sanoo viitaten luokanopettajien sivuaineopintojen painopisteen siirtämiseen ainelaitoksille soveltavan kasvatustieteen laitoksen itse tarjoaman opetuksen sijaan.

Vuonna 2006 julkaistu tutkimuksen arviointi toteisi laitoksella tehtävän tutkimuksen olevan hyvää kansainvälistä tasoa. Arvioinnista saadun palautteen mukaisesti tavoitteena on jatkossa kehittää suuren laitoksen tutkimuskeskusten välistä yhteistyötä.

Tohtorin tutkinnot

Alijoki Alisa

Erityistä tukea tarvitsevien lasten polut esiopetuksesta alkuopetukseen – tukitoimet ja suoriutuminen
Erityispedagogiikka

Attorps Iiris

Mathematics teachers' conceptions about equations
Kasvatustiede

Aunio Pirjo

Number sense in young children – (inter)national group differences and an intervention programme for children with low and average performance
Erityispedagogiikka

Harjanne Pirjo

”Mut ei tää oo hei midsommarista!” – ruotsin kielen viestinnällinen suullinen harjoittelu yhteisöinnällisten skeema- ja elaborointitehtävien avulla
Kasvatustiede

Hassinen Seija

Idealähtöistä koulualgebraa. IDEAA-opetusmallin kehittäminen algebran opetuksen peruskoulun 7. luokalla
Kasvatustiede

Honkanen Eija

Opinto-ohjaus ja erityisopetus. Asiakirja ja haastattelututkimus opetus suunnitelman perusteiden mukaisesta opinto-ohjauksesta ammatillisessa erityisopetuksessa
Erityispedagogiikka

Hosio-Paloposki Anne

Koulukasvatusta teknologisoituvan yhteiskuntaan. Kansakoulun opetus suunnitelman rakentuminen, 1945–1952
Kasvatustiede

Karpinen Seija

Mitä taide tekee käsityöstä? Käsiyötaiteen perusopetuksen käsitteellisen analyysi
Kasvatustiede

Kjældman Ismo-Olav

Self-Concept and School Achievement of Pupils with Cleft Lip, Cleft Palate or Both. A longitudinal study
Erityispedagogiikka

Lipponen Päivi

Kansakouluhanke valtion, kunnan ja kyläyhteisöjen vallanjaon haasteena. Kansakoulujen perustaminen Kuopion maalaiskunnassa vuoteen 1907 mennessä
Kasvatustiede

Nurmilaakso Marja

Lukemisen alkeita päiväkodissa. Lastentarhanopettaja ja alkava kuusi-vuotias lukija
Kasvatustiede

Raudasoja Anu

Mitä autismin kirjon opiskelijat oppivat valmentavassa koulutuksessa? Opetussuunnitelman toteutuminen ja opiskelijoiden suoriutumistasot valmentavan koulutuksen kehittämisen lähtökohtana
Erityispedagogiikka

Tonttila Tuula

Vammaisen lapsen äidin vanhemmuuden kokemus sekä lähiympäristön ja kasvatuskumppanuuden merkitys
Kasvatustiede

Vilenius-Tuohimaa Piia

Vanhempien koulutustaso, lapsen kielellinen ilmaisu ja tehtäväorientaatio matemaattisten taitojen selittäjinä koulutien alussa
Erityispedagogiikka

VAIKUTTAVA ALUMNI

Rehtori Kaisu Kärkkäisen mukaan oppilaat ovat opettajan työn paras puoli.

Elinikäinen oppiminen kannattaa

Helsingiläisen Arabian peruskoulun rehtori **Kaisu Kärkkäinen** valmistui 1990-luvun alussa erityisopettajaksi toimittuaan jo pitkään luokanopettajan ammatissa.

– Totesin silloin tyytyväisenä, että laitoksella ymmärrettiin hyvin opettajan käytännön työtä. Erityisesti yhdestä ryhmätyötehtävästä on ollut minulle paljon hyötyä: meidät laitettiin suunnittelemaan uusi, mahdollisimman hyvä koulurakennus. Nyt olen suunnittelemassa jo kolmatta uutta koulua myös käytännössä, kertoo Kärkkäinen.

– Tutkinnon suorittaminen vaikutti erityisesti oppilaskäsitteeseen. Sen turvin voin hoitaa aiempaa varmemmin erilaisten oppilaiden asioita ja esimerkiksi oppilashuoltotyössä siitä on valtavasti apua.

Kärkkäinen antaa tälläkin hetkellä rehtorin töiden ohella erityisopetusta neljä tuntia viikossa.

– Meitä erityisopettajia todella tarvitaan: erilaisten oppilaiden ja oppimisvaikeuksien määrä on lisääntynyt valtavasti viime vuosina. Kannustan mielelläni sekä kollegoitani että vasta opintojaan suorittavia hankkimaan erityisopettajan pätevyyden: se on hieno kivijalka myös niille, jotka työskentelevät luokanopettajina.

Kärkkäisen omat siteet yliopistolle ovat yhä luajat: hänen johtamansa koulu toimii opetusharjoittelun kenttäkouluna. Parasta työssä ovat kuitenkin oppilaat.

– Lasten ja nuorten kanssa työskentelevä pysyy itsekkin väistämättä virkeänä, Kärkkäinen toteaa hymyillen.

Yhteistyötä oppilaiden hyväksi

Helsingin normaalilyseo on yhteiskunnallisen vaikuttamisen ytimessä: opettajiksi opiskelevat suorittavat siellä harjoittelunsa ja se antaa opetusta peruskoulun yläluokkalaisille ja lukiolaisille.

– Koulu näkyy oppilaaksiottoalueellaan muutenkin. Teemme yhteistyötä kaupungin nuorisotoimen, seurakunnan ja Suomen Punaisen Ristin kanssa, koulun johtava rehtori **Markku Pyysiäinen** kertoo.

– Yhteistyö tarkoittaa säännöllisiä palaverieja, joiden tarkoituksena on puuttua ajoissa alueen nuoria koskeviin ongelmiin. Kaupungin nuorisotyöntekijät ovat mukana myös joka vuosi seitsemäsluokkalaisille pidettävässä toimintapäivässä.

Tärkeää vaikuttamista on koulun opettajien mukanaolo valtakunnallisessa vertaissovitteluhankkeessakin. Siitä on Norssissa hyviä kokemuksia.

– Meillä on koulutettu oppilaita sovittelijoiksi, jotka selvittävät muiden oppilaiden välisiä ristiriitoja kuten esimerkiksi kiusaamistapauksia. Nyt sovittelijoita kouluttaneet opettajat kouluttavat muiden koulujen opettajia, jotta hyvä järjestelmä saataisiin käyttöön muuallakin.

Vuoden 2006 aikana käytiin jälleen julkisuudessa keskustelua harjoittelukoulujen tarpeellisuudesta. Pyysiäinen oli niin sanotun kenttäkouluverkoston perustamista vuonna 2002 selvittäneen työryhmän puheenjohtaja ja kannattaa opetusharjoittelun monipuolistamista edelleen.

– Harjoittelun päävastuu on syytä säilyttää normaalikouluilla. Silti opettajaharjoittelijoiden on ilman muuta hyvä harjoitella välillä myös muissa kouluissa, jotka voivat edustaa koko koulutuksen kirjoa ala-asteista aikuiskoulutukseen saakka, Pyysiäinen toteaa.

Yhteiskunta tarvitsee harjoittelukouluja

Viikin normaalikoulu sijaitsee nimensä mukaisesti Viikin kampuksella, jossa käynnistettiin vuonna 2006 alueen vapaaehtoistoimijoiden Kampus ja kansalainen -hanke. Mukana on kaupungin, yliopistoväen ja alueen muiden tutkimuslaitosten ja yritysten lisäksi myös asukasyhdistys.

– Aloimme kerätä yhteisen sateenvarjon alle niin hankkeessa mukana olevien omia kuin yhdessä järjestettäviäkin tapahtumia, kertoo koulun johtava rehtori **Jyrki Loima**.

Yliopiston Viikissä sijaitsevat tiedekunnat jatkoivat myös kahdenkeskistä yhteistyötään Viikin normaalikoulun kanssa vuoden 2006 aikana.

– Tiedekunnat ovat tarjonneet lukiolaisillemme tiedekursseja, jotka ovat olleet opiskelijoiden suosiossa. Perusopetuksen alaluokilla toteutettiin Elin-tarvikkeiden tutkimuslaitoksen kanssa kolmivuotinen makututkimus, joka päättyi alkuvuodesta 2007. Olemme osa ympäröivää yhteiskuntaa myös koulu-aikojen ulkopuolella: tiloissamme on muun muassa musiikkiopiston ja yliopistoliiikunnan toimintaa.

Koulutus kiinnostaa koko yhteiskuntaa, ja harjoittelukoulujen tarpeellisuudestakin keskusteltiin myös vuonna 2006.

– Me saamme opiskelijoilta jatkuvasti hyvää palautetta – aineenopettajiksi opiskelevien harjoittelijoiden keskuudessa meidät arvioidaan parhaaksi harjoittelupaikaksi. En kuitenkaan väheksy niin sanottujen kenttäkoulujenkaan merkitystä harjoittelun tarjoajina: siellä opiskelija on parhaimmillaan selkeämmin osa opettajien yhteisöä. Meillä taas kehittyminen voi tapahtua myös opiskelijoiden vertaisoppimisena muiden harjoittelijoiden joukossa.

– Molempia siis tarvitaan. Helsingin yliopiston järjestelmä, jossa harjoittelua tarjoavat normaalikoulujen lisäksi myös kenttäkoulut eri puolilla pääkaupunkiseutua, on onnistunut ja suositan sen käyttöönottoa muuallakin. Mielestäni normaalikoulut voisivat kuitenkin koordinoida myös kenttäkouluisa harjoittelua, Loima toteaa.

Kirjasto on kaikkien käytössä

Kuva: Veikko Somerpuro

Tiedekunnan kirjasto palvelee oppimiskeskus Minervassa.

Tiedekunnan kirjaston vuotta 2006 leimasi käyttäjämäärien voimakas kasvu.

– Käyttäjämäärämme on kaksinkertaistunut vuoden 2004 jälkeen, jolloin meillä oli 78 230 kävijää. Vuonna 2006 heitä oli jo 157 008, kertoo kirjastonjohtaja **Tuula Ruhanen**.

Kirjasto palvelee tiedekunnan sydämessä oppimiskeskus Minervassa, mutta sen asiakkaat tulevat myös muualta kuin omasta tiedekunnasta tai yliopistosta.

– Tilastojemme mukaan yli 20 prosenttia lainoista annettiin yliopiston ulkopuolisille asiakkaille. Esimerkiksi eri oppilaitosten opiskelijat ja opettajat käyttävät kokoelmiamme ahkerasti. Lisäksi tarjoamme ulkoisille asiakasryhmille tiedonhankinnan koulutusta sekä mahdollisuuden elektronisten aineistojen käyttöön.

Vuonna 2006 kaikkia keskustakampuksen kirjastoja työllisti myös kampuksen kirjastolaitoksen rakenteellinen kehittäminen. Tiedekuntien kirjastot yhdistetään tiedekunnista erilliseksi yksiköksi ja suurin osa niistä myös muuttaa yhteisiin tiloihin. Suunnitelman mukaan käyttäytymistieteellisen tiedekunnan kirjasto jatkaa kuitenkin toimintaansa oppimiskeskus Minervassa.

– Meidän vahvuutemme on se, että olemme osa oppimiskeskusta. Meillä voi työskennellä ympäri vuorokauden, täältä saa TVT-neuvontapalveluita ja voimme tarjota asiakkaidemme käyttöön useita ryhmätyötiloja, Ruhanen listaa.

16 Perinteiden luomisen vuosi

Vuosi 2006 oli tiedekuntajärjestö Condukselle ta-
pahtumarikas ja sisälsi paljon uuden luomista ja van-
han kehittämistä.

Yksi tärkeimmistä aloitetuista traditioista on tie-
dekuntajärjestön vuosijuhla, joka järjestettiin vuon-
na 2006 toista kertaa. Paikaksi valittiin "perinteises-
ti" Suomenlinna. Juhla oli onnistunut, mutta myös
merkittävä, sillä juhlassa jaettiin ensimmäistä kertaa
tiedekuntajärjestön nauhoja ansioituneille tiede-
kunnan opiskelijoille.

Nauhaprojekti käynnistyi vuoden 2006 alussa,
jolloin tehtiin päätös luoda tiedekunnalle akateemi-
seen perinteeseen kuuluvat nauhat. Nauhan väreiksi
valittiin oranssi ja sininen, jotka löytyvät myös yhdis-
tyksen logosta. Nauha osoittaa, että sen kantaja on
tehnyt merkittävää työtä muiden opiskelijoiden hy-
väksi joko ainejärjestö- tai tiedekuntatasolla.

Tiedekuntajärjestön speksi oli myös vuonna 2006
menestys ja tiedekunnan opiskelijoita yhdistävä ta-
pahtuma. Lavalla nähtiin hienoja näyttelijäsuoritus-
sia ja tanssikohtauksia. Käsikirjoitus ja laulujen sa-
noitukset sekä musiikkivalinnat olivat erinomaisia.
Ei siis ole yllätys, että speksimme on niittänyt mai-
netta yli tiedekuntarajojen. Maine on kuulemma kii-
rinyt myös muihin korkeakouluihin.

Vuoden 2006 hallintovaalit työllistivät ainejär-
jestöjä ja tiedekuntajärjestöä syksyllä aika paljon.
Vaalit hoidettiin hyvässä yhteistyössä tiedekuntajär-
jestön ja ainejärjestöjen välillä, jonka ansioista opis-
kelijat saivat aikaan sopuvaalit koko tiedekunnassa.

Kai-Verner Kaksonen
puheenjohtaja 2006
Condu ry

Conduksen speksissä Luomuskertomus esiintyivät
muun muassa Leo Krohan ja Antti Salminen.

The Faculty Interacts with Society

Kuva: Anna Nuorteva

"Everyone benefits from internationalisation", says Elvira Brattico.

Photo: Petri Puomies

The Faculty of Behavioural Sciences engages in research and education to direct and increase understanding about human growth, development, behaviour and learning. The scientific knowledge produced by the Faculty adds to cultural and social capital, prevents social exclusion and helps manage and direct change.

The Faculty interacts with society on a national and international level, and has set up a working group whose task is to make a more systematic and detailed plan and strategy for interaction with the surrounding society. For example, the education provided by the Faculty should better take into consideration the growing multicultural population, especially in the Helsinki Metropolitan area.

The postgraduate degrees can also be completed in English, which has attracted about 40 international doctorate students to the Faculty.

International mobility during 2006

Incoming exchange students: 70

Outgoing exchange students: 50

International degree students: 60

Outgoing teaching staff: 25

Incoming teaching staff: 25

The change of discipline and location was worth it

Elvira Brattico, a researcher in psychology who has moved from Italy to Helsinki, has reason to be satisfied with her new situation. Her doctoral thesis was examined in the University of Helsinki in November 2006, and after some initial hiccups, she has adjusted well to Helsinki.

"In my PhD, I studied the brain mechanisms that concern the processing of music in the brain. At the moment, I work as a researcher in the Department of Psychology in the Braintuning project. The project aims at finding out why music has such a strong effect on us and what are the brain mechanisms responsible for liking music and music-induced emotions," says Brattico, who has also a degree as a piano teacher.

When Brattico came to Finland and to the Department of Psychology for the first time in 1998, she did not have it as easy as she does now: moving from Southern Italy to Helsinki required adjustment.

"I was invited to come here by Docent Mari Tervaniemi, now a colleague of mine. I had studied philosophy, so psychology was new to me as a discipline. In addition, Finnish and Southern Italian culture are very different, not to even mention the climate."

After the first invitation Brattico went back to Italy and stayed there until she received another invitation and, this time round, a scholarship to support her work at the University of Helsinki.

"I came back because I was impressed by the high standard of research here, and for example, the quality of the research equipment used at our department. In between I worked in Canada as well, but in the end I defended my thesis here."

Now Brattico hopes to organise exchange programs for other Italian postgraduate students to the Department of Psychology. Everyone benefits from internationalisation.

"It is good to work here and in the end, it was easy to adjust. I even feel somehow foreign in Italy now. The Finnish language is still a bit of a problem, but on the other hand, Finns speak good English too," says Brattico.

Poimintoja 2006

Neljä uutta professoria

Tammikuussa aloittivat professorin virassa aikuis-kasvatustieteen professori Reijo Miettinen ja historiallis-yhteiskuntatiedollisen kasvatuksen professori Jukka Rantala sekä psykologian professori Katri Räikkönen-Talvitie ja elokuussa ruotsinkielisen kasvatustieteen professori Gunilla Holm.

Kirsti Lonka Groningenin yliopiston vierailevaksi professoriksi

Kasvatuspsykologian professori Kirsti Lonka kutsuttiin hollantilaisen Groningenin yliopiston Johanna Bijtel -professoriksi ajalle 1.3.2006–1.3.2008.

Yliopiston väitöskirjapalkinto Annamari Tuulio-Henrikssonille

Helsingin yliopiston vuosipäivänä maaliskuussa myönnettyistä väitöskirjapalkinnoista yksi tuli käyttäytymistieteellisestä tiedekunnasta väitelleelle Annamari Tuulio-Henrikssonille. Hän väitteli toukokuussa 2005 psykologian alaan kuuluvalla väitöskirjallaan ”Skitsofreniaan liittyvien kognitiivisten häiriöiden perinnöllisyydestä ja niiden esiintyvyydestä skitsofreniaa sairastavien perheissä”.

Mika Kivimäestä University College Londonin kunniaprofessori

Psykologian professori Mika Kivimäki kutsuttiin University College Londonin kunniaprofessoriksi ajalle 1.12.2005–30.9.2008.

Huippuyliopistot etsivät yhteistyömahdollisuuksia tohtorikoulutuksessa

Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellinen ja valtiotieteellinen tiedekunta isännöivät toukokuussa The League of European Research Universities, LERU -yliopistojen käyttäytymis- ja yhteiskuntatieteellisten tiedekuntien kokousta. Quality assurance and collaboration in doctoral education in the LERU Social and Behavioural Sciences -kokouksen teemanä oli kyseisten alojen tohtorikoulutus.

Pikku-Finlandia-voitto Viikin normaalikoulun Sarianna Kankkuselle

Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulun oppilas Sarianna Kankkunen voitti toukokuussa Pikku-Finlandia-kilpailun Tomi Kontion Vaaksan päässä taivaasta -runokokeelmaa käsittelevällä esseellään.

Yrjö Engeströmistä vieraileva tutkimusprofessori Japaniin

Aikuiskasvatustieteen professori Yrjö Engeström kutsuttiin Osakassa, Japanissa sijaitsevan Kansain yliopiston vierailevaksi tutkimusprofessoriksi (visiting Research Professor).

Kristiina Kumpulainen aloitti CICERO Learning -verkoston johtajana

CICERO Learning on Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellisen tiedekunnan koordinoima suomalaisten yliopistojen oppimista ja osaamista tutkivien monitieteisten tutkimusryhmien vuonna 2005 perustettu verkosto. Verkoston tavoitteena on luoda aktiiviset suhteet myös elinkeinoelämään ja yritysmaailmaan. Verkoston koordinointiyksikön johtajaksi nimitettiin ajalle 1.5.2006–31.12.2008 professori, PhD Kristiina Kumpulainen. Toiminnan avausseminaari järjestettiin joulukuussa.

Näätänen ja Kalska palkittiin työstään psykologian alalla

Akatemiaprofessori Risto Näätänen ja yliopistonlehtori Hely Kalska psykologian laitokselta saivat elokuussa valtakunnallisen palkinnon tunnustuksena ansiokkaasta työstä psykologian alan tutkimuksen ja opetuksen piirissä. Palkinnot myönsi Suomen Psykologiliiton, Suomen psykologisen seuran ja Suomen psykologian opiskelijain liiton yhteistyöjärjestö PYRY.

Erityispedagogiikan professori 20 vuotta

Helsingin yliopiston soveltavan kasvatustieteen laitoksen erityispedagogiikan professori perustettiin 1.9.1986. Professorin 20-vuotisjuhlan kunniaksi julkaistiin syyskuussa Rakkaudesta erityispedagogiikkaan -kirja.

EU-seminaari pohti opettajuutta

Yksi Suomen Euroopan unionin puheenjohtajakauden lukuisista seminaareista, Seminar on Quality Assurance and Mobility in Teacher Education, järjestettiin käyttäytymistieteellisen tiedekunnan tiloissa syyskuussa. Seminaariin osallistui European Network of Teacher Education Policies -verkoston jäseniä sekä kotimaisia alan asiantuntijoita ja vaikuttajia.

Professori Liisa Keltikangas-Järvinen palkittiin

WSOY:n Kirjallisuussäätiö palkitsi lokakuussa psykologian professori Liisa Keltikangas-Järvisen tunnustuspalkinnolla.

Vokke-projekti päättyi

Valtakunnallinen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkintojen kehittämisprojekti (2003–2006) sai työnsä päätökseen. Vokke-projektia rahoitti opetusministeriö ja koordinoi käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Projektin päätösseminaari järjestettiin marraskuussa.

Kognitiotiedettä juhlittiin

Psykologian laitoksen kognitiotieteen yksikkö ja ai-nejärjestö Intelligenza ry järjestivät kognitiotieteen 50-vuotisjuhlan kunniaksi Symposium for the Fiftieth Anniversary of Cognitive Science -seminaarin joulukuussa.

Itsenäisyyspäivän kunniamerkki professori Seppo Tellalle

Tasavallan presidentti Tarja Halonen myönsi itsenäisyyspäivänä professori Seppo Tellalle Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkin.

Psykologian laitos mukaan uuteen huippuyksikköön

Psykologian laitos on mukana yhdessä vuosiksi 2008–2013 valituista Suomen Akatemian huippuyksiköistä. Monitieteisen musiikintutkimuksen huippuyksikköä johtaa musiikin professori Petri Toivainen Jyväskylän yliopistosta, ja siinä on mukana kaksi tutkimusryhmää: Music Cognition Team (Jyväskylän yliopiston musiikin laitos) ja Brain and Music Team (Helsingin yliopiston psykologian laitos).

Kaisa Korhonen Viikin normaalikoulusta voitti puhekilpailun

Äidinkielen opettajain liitto ja Kalevala Koru järjestivät yksikamarisen eduskunnan satavuotisjuhlan kunniaksi joulukuussa lukiolaisille valtakunnallisen Nuorten ääni -puhekilpailun, jonka voitti Viikin normaalikoulun opiskelija Kaisa Korhonen.

Beteendevetenskapliga fakulteten

Beteendevetenskapliga fakulteten bedriver forskning och ger vetenskapligt grundad undervisning som syftar till att förstå och styra människans beteende, utveckling, inlärning och verksamhet.

Dekanus översikt för året 2006

För att kunna se skogen och inte bara träden är det bra att försöka se på saker ovanifrån. Men vad innebär det att se på saker ovanifrån, och hur är det att analysera sin egen verksamhet och dess processer?

Elfenbenstornet, dit de lärda drar sig tillbaka, är ett begrepp som har använts för att beskriva ett visst slags beteende hos akademiker. Det ligger en kritisk kommentar däri: denna världsfrånvändhet och avskildhet från vardagens slit och strider betecknas som karakteristisk för just universitetet. Det skulle alltså vara i syfte att få ner universitetet från sitt torn som universitetslagen innehåller en formulering om att samverka med det övriga samhället.

För att kunna påverka måste man dock kunna se saken klart – i rätt ljus eller i många olika slags ljus. Vägen till rätta beslut är inte rak och tydlig, inte när det gäller komplicerade och svåra saker. Det gäller att känna till terrängen. Då kan universitetet vara med och påverka på rätt sätt.

I sitt drama Faust framlägger Goethe olika alternativ för den moderna människan som måste ta moralisk ställning till kunskapen och till frågorna om varför och till vad den används. När vi förbinder oss att ta ställning, förbinder vi oss att skåda och verka i världen på ett visst sätt som är möjligt och, som vi hoppas, typiskt för universitetet och dess sätt att på-

verka. *”Zum sehen geboren, zum Schauen bestellt, Dem Turme geschworen, Gefällt mir der Welt”**, säger Lynkeus, tornväktaren.

Fakultetens tredje verksamhetsår var ett framgångsrikt år. Vid utvärderingen av forskningen fick pedagogiska institutionen och psykologiska institutionen de bästa resultaten. Även fakultetens resultat var goda, och anslag beviljades för att utöka forskningen. De första faserna i examensreformen enligt Bolognaprocessen har genomförts och nya examina avläggs. Administrationens utveckling framskrider, institutionernas och fakultetens förvaltning fungerar och inger förtroende.

Vi har utexaminerat magistrar och kandidater, gett specialiseringsutbildning, hållit doktorsdisputationer – allt detta är synliga resultat. Vägen framåt har stakats ut och på den vägen är det gott att fortsätta.

Jarkko Hautamäki
dekanus

* *”Jag föddes att skåda, min syn är min lag. För fången i tornet har världen behag.”* (Övers. Britt G. Hallqvist)

Professor Gunilla Holm tror att ett mer mångkulturellt perspektiv skulle behövas i den finländska utbildningen.

Mångkulturell utbildning allt viktigare

Gunilla Holm utnämndes till svenskspråkig professor i pedagogik hösten 2006. Då hade hon jobbat vid universitet i USA i nästan 20 år. Sex månader senare har Holm, tillbaka i ursprungslandet Finland, hunnit bekanta sig med pedagogiska institutionen vid Helsingfors universitet och den finländska pedagogutbildningen.

– Som alla andra utbildningar har programmet i pedagogik genomgått stora förändringar på grund av Bologna-processen men nu i fortsättningen koncentrerar vi oss på att aktivt rekrytera flera sökande till vårt program, säger Holm.

I USA kretsade Gunilla Holms forskning och undervisning mycket kring etnicitet och sociala frågor och hon konstaterar att de aktuella frågorna relaterade till till exempel etnicitet och social klass är något annorlunda i Finland.

– I Finland är utbildningen i pedagogik också mer teoretisk och avståndet till samhället är större. I USA har man de senaste åren försökt integrera samhället och universiteten mera, berättar Holm.

– I undervisningen betonar man social jämlikhet, orättvisor, ras- och språkfrågor starkare än i Finland. Där är dessa frågor integrerade i nästan all undervisning medan vi här hos oss bara har en kurs som behandlar mångkulturella teman.

Holm tror att ett mer mångkulturellt perspektiv skulle vara nyttigt också i Finland.

– Jag skulle gärna utveckla den mångkulturella utbildningen eftersom den blir allt viktigare på grund av det växande antalet invandrare. Det är viktigt att vi är föreberedda, både på arbetsmarknaden och inom skolsystemet. Det gäller allt från undervisning, läroböcker och attityder till interaktion mellan lärare och elever och lärare och föräldrar.

Holm vill i framtiden bygga upp en forskningsagenda runt mångkulturella frågor i relation till ungdomar och utbildning.

Text: Madicken Malm

Tilastoja 2006

22

Hakeneet ja hyväksytyt koulutuksittain	Hakemusten määrä	Kokeisiin osallistuneiden määrä	Hyväksytyt	Hyväksytyt hakemuksensa jättäneistä %
Kasvatustieteiden koulutus	435	312	105	24
Utbildning i pedagogik	21	17	11	52
Erityispedagogiikka	165	102	13	8
Psykologia	852	659	51	6
Kognitiotiede	64	44	10	16
Fonetiikka	130	80	19	15
Logopedia	194	153	21	11
Lastentarhanopettajan koulutus	522	* 356	124	24
Luokanopettajan koulutus	929	* 351	150	16
Varhaiskasvatuksen maisteriohjelma	47	36	30	64
Kotitalousopettajan koulutus	212	* 68	36	17
Kotitaloustieteen koulutus	5	5	3	60
Käsityönopettajan koulutus (tekstiilityö)	180	* 58	37	21
Käsityötieteen koulutus	7	* 6	3	44
Tiedekunta yhteensä	3 763	2 247	613	16

* Valintakokeisiin kutsuttiin vain osa hakemuksen lähettäneistä

Tutkinto-opiskelijat	Alempi	Naisten osuus %	Ylempi	Naisten osuus %	Lisensiaatti	Naisten osuus %	Tohtori	Naisten osuus %
Kasvatustieteen laitos	203	88	620	89			116	81
Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos	163	100	379	98			27	93
Psykologian laitos	140	64	354	64	62	92	145	59
Puhetieteiden laitos	78	90	208	92	9	100	25	100
Soveltavan kasvatustieteen laitos	1050	88	736	80			197	78
Yhteensä	1634	87	2297	84	71	93	510	75

Lisensiaatin tutkintoon tähtäävissä ovat mukana vain erikoispuheterapeuttien koulutuksessa ja erikoispsykologikoulutuksessa olevat

Suoritetut tutkinnot	Alempi	Naisten osuus %	Ylempi	Naisten osuus %	Lisensiaatti	Naisten osuus %	Tohtori	Naisten osuus %
Kasvatustieteen laitos	19	95	88	93	3	100	7	71
Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos	5	100	57	100				
Psykologian laitos	2	50	69	75	6	50	13	62
Puhetieteiden laitos	1	100	38	100				
Soveltavan kasvatustieteen laitos 1), 2), 3)	113	95	126	86	1	100	14	93
Yhteensä	140	94	378	89	10	70	34	77

1) Alemmista tutkinnoista lastentarhanopettajan koulutuksessa suoritettu 107

Lisäksi:

2) Opettajan pedagogiset opinnot suoritti 452 opiskelijaa

3) Erilliset erityisopettajan opinnot suoritti 70 opiskelijaa

Julkaisut	KOTA	Muut	Kaikki
Kasvatustieteen laitos	58	37	95
Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos	18	22	40
Psykologian laitos	104	13	117
Puhetieteiden laitos	9	11	20
Soveltavan kasvatustieteen laitos	111	84	195
Harjoittelukoulut	4	11	15
Yhteensä	304	178	482

KOTA-julkaisut

A1 Tieteelliset erillisteokset

B1 Tieteelliset artikkelit aikakauslehdissä, joissa käytetään arviointijärjestelmää (referee)

B2 Artikkelit tieteellisissä kokoomateoksissa tai painetuissa kongressijulkaisuissa

Rahoitus (1000 €)	Toimintamenot	Harj.koulujen toim.menot	Toimintamenot yhteensä	Täydentävä rahoitus	Kokonais-rahoitus
Tiedekunnan kanslia	1 934	316	2 250	117	2 367
Kasvatustieteen laitos	2 906		2 906	1 093	3 999
Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos	2 335		2 335	144	2 479
Psykologian laitos	2 844		2 844	3 072	5 916
Puhetieteiden laitos	1 044		1 044	56	1 100
Soveltavan kasvatustieteen laitos	9 393		9 393	1 048	10 441
Kirjasto	1 356	84	1 440	8	1 448
Yhteensä	21 812	400	22 212	5 538	27 750
Harjoittelukoulut	11	10 334	10 345	134	10 479
Tiedekunta yhteensä	21 823	10 734	32 557	5 672	38 229

Henkilö-työvuodet	Professorit		Yliopiston lehtorit/lehtorit/ tohtoriassistentit/ opettajat		Assistentit		Tunti- ja dosenttiopetus		Tutkijat		Tutkijakoulut		Opetuksen ja tutkimuksen tukihenkilöstö		Hallintohenkilöstö		Kirjastohenkilöstö		Atk-henkilöstö		Muut		Budjettirahoitus		Täydentävä rahoitus		Yhteensä	
Tiedekunnan kanslia							1,1	3,2					0,7	23,4					8,5	0,2			36,3	0,7			37,0	
Kasvatustieteen laitos	8,0	12,3	4,2	1,0	18,9	12,1	4,7	8,9												1,0	43,2	27,9					71,1	
Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos	4,0	17,0	2,0	1,0	5,4	1,0	1,0	5,3												0,0	31,2	5,5					36,7	
Psykologian laitos	7,4	9,3	2,4	2,0	28,5	20,8	12,5	14,1											0,3	8,2	37,3	68,3					105,6	
Puhetieteiden laitos	3,0	6,4	1,0	3,7	5,5	2,8	1,1	1,6												2,0	18,6	8,5					27,1	
Soveltavan kasvatustieteen laitos	18,5	69,7	12,7	7,3	10,6		7,0	28,7												1,0	140,1	15,4					155,5	
Kirjasto									1,6	18,3												19,9					19,9	
Yhteensä	41,0	114,6	22,3	16,1	72,7	36,8	27,0	84,6	18,3	8,8	12,4	326,6	126,3	452,9														
Harjoittelukoulut		103,9		39,5			2,0	9,9	2,0	2,0	7,6	166,9		166,9														
Tiedekunta yhteensä	41,0	218,5	22,3	55,6	72,7	36,8	29,0	94,6	20,3	10,8	20	493,5	126,3	619,8														

Käyttätymistieteellinen tiedekunta
Siltavuorenpenger 20 R
00014 Helsingin yliopisto

www.helsinki.fi/behav

Toimitus: Tiedekunnan viestintäryhmä
Tekstit: Niina Haasola
Layout: Tapio Kovero, Yliopistopaino
Kansi: Riikka Kiema, Yliopistopaino
ISSN 1795-6471
Yliopistopaino 2007

Etukannessa Opetusharjoittelija Jussi Koivu perehdyttää Helsingin normaalilyseon 7A-luokan oppilaita Sami Sailamaa ja Waltteri Venäläistä kemian saloihin.

Takakannessa Sami Sailamaa ja Waltteri Venäläinen tutkivat kemiaa.

Kannen kuvat: Petri Puromies